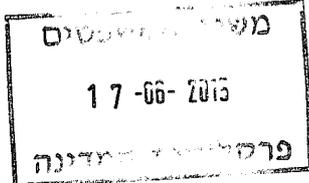

איסור פרסום

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2841/15

כבוד הנשיאה מ' נאור

לפני:

פלוגי

המערער:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 20.4.2015 בת"פ 31351-12-14 שניתנה על ידי כבוד
השופט הבכיר צ' סגל

תגובת המשיבה מיום 19.5.2015

תגובת המערער לתשובת המדינה מיום 31.5.2015

עו"ד איתמר בן גביר

כשם המערער:

עו"ד יאיר חמודות

כשם המשיבה:

פסק-דין

לפניי ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט הבכיר צ' סגל)
מיום 20.4.2015 שלא לפסול עצמו מלדון ב-ת"פ 31351-12-14.

1. נגד המערער (נאשם 1) ושני נאשמים נוספים (נאשמים 2-3) הוגש כתב אישום
משותף המייחס להם עבירות הצתה והתפרצות לבניין שאינו מקום מגורים, השחתת פני
מקרקעין, וכן עבירות של הסתה לאלימות, הסתה לגזענות ותמיכה בארגון טרור. בטרם
שמיעת הראיות הודו הנאשמים 2-3 בעבירות שיוחסו להם בכתב אישום מתוקן,
והורשעו. כד בכד החל להתנהל בעניינו של המערער משפט זוטא, נוכח טענותיו כי
ההודאה שנגבתה ממנו במשטרה אינה קבילה. במסגרת משפט הזוטא הודיע המערער
כי בכוונתו לזמן לעדות את הנאשם 2. בא-כוח הנאשם 2 התנגד לבקשה זו, תוך שהוא

איסור פרסום

מסתמך על סעיף 155 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. ביום 13.4.2015, ולאחר ששמע את עמדת המדינה בנושא, החליט השופט צ' סגל להפריד את הדיון בעניינם של הנאשמים.

2. אירוע נוסף החשוב לערעור זה התרחש במהלך חקירתו הראשית של המערער במשפט הזוטא, בדיון מיום 1.4.2015. במהלך הדיון העיד המערער על נסיבות מסירת הודאתו במשטרה. לאחר שסיים להעיד שאל אותו השופט צ' סגל האם ההודאה שמסר במשטרה "זו אמת". משלא ענה המערער, שאל אותו השופט צ' סגל בשנית: "למה אתה שותק? השאלה היא מאוד פשוטה. סיפרת. השאלה האם מה שסיפרת זה אמת או לא אמת?". בשלב זה אישר המערער כי הודאתו הייתה אמת. בא-כוח המערער לא הביע מחאה על שאלת השופט צ' סגל. אולם בהמשך הדיון הוא טען, כי "לטעמי אדוני חורג מסמכותו במסגרת הזוטא, לטעמי, בית המשפט... לא רשאי לשאול כזאת במסגרת הזוטא". עוד הודיע בא-כוח המערער כי הוא שוקל את צעדיו בנושא.

3. בפתח הדיון הבא שהתקיים בתיק, ביום 20.4.2015, הגיש המערער בקשה לפסלות שופט. בקשה זו התבססה על שתי עילות. הראשונה, כי עצם העובדה שבית המשפט דן בעניינם של הנאשמים 2-3 והרשיע אותם, כאשר אחד מנאשמים אלה צפוי להעיד במסגרת משפט הזוטא, מקימה עילת פסלות. השנייה, כי שאלתו של בית המשפט אודות אמיתות הודאתו של המערער הייתה שאלה פסולה, ומשהשיב המערער את אשר השיב, נחרץ דינו.

המדינה התנגדה לבקשת הפסלות. היא טענה, כי הלכה מושרשת היא שאין בעצם העובדה שבית המשפט הרשיע את שותפו לעבירה של נאשם בכדי להביא לפסלות השופט הדין בתיק. בכל הנוגע לשאלה שנשאל המערער אודות אמיתות הודאתו - המדינה טענה כי מדובר היה בשאלה "רלוונטית והכרחית" נוכח טענותיו של המערער במשפט הזוטא. לטענת המדינה, אחת מטענות המערער במשפט הזוטא הייתה כי "הושתלה במוחו גרסה". לפיכך, במקרה הנוכחי, מדובר בעניין הקשור בליכת טענת אי קבילות ההודאה, ושאלת בית המשפט הייתה במקומה.

4. לאחר ששמע את טענות הצדדים דחה השופט צ' סגל את בקשת הפסלות. ראשית קבע, כי אין בהפרדת הדיונים בין הנאשמים עילת פסילה. כאשר לשאלה שהפנה למערער בדבר אמיתות הודאתו קבע השופט צ' סגל כי בקשת הפסילה הוגשה

איסור פרסום

בשיהוי, עת שחלפו כשלושה שבועות מהדיון בו נשאלה. לגופו של עניין קבע השופט צ' סגל כי מדובר היה בשאלת הבהרה בלבד, שאין בה משום הבעת דעה או גילוי משוא פנים.

מכאן הערעור שלפניי.

5. לאחר שעיינתי בטענות המערער, בתגובת המדינה ותגובת המערער לתגובת המדינה, בהן חזרו הצדדים בעיקרם על טענותיהם בפני בית המשפט המחוזי, הגעתי למסקנה שיש לדחות את הערעור.

6. כידוע, בהתאם לאמור בסעיף 77 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, המבחן לפסלות שופט הוא קיומן של נסיבות אשר יש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים. לא אחת דן אותו שופט באישומים אחדים בעניינם של מספר נאשמים. בכך אין משום עילה לפסלות השופט (ראו והשוו: ע"פ 301/75 טאלם נ' מדינת ישראל, פ"ד כט(2) 431 (1975); ע"פ 2481/13 פלוני נ' מדינת ישראל (14.4.2013); ע"פ 738/15 פרץ נ' מדינת ישראל (1.2.2015); יגאל מרזל דיני פסלות שופט 306-304 (2006); להלן: מרזל). הדבר נכון בפרט כאשר הנאשמים האחרים מורשעים על פי הודאתם ותוך התבססות על עובדות כתב האישום בלבד, מבלי לשמוע ראיות (ראו, למשל, ע"פ 9703/02 שילון נ' מדינת ישראל (5.1.2003)).

7. סוגיה מורכבת יותר היא הטענה שהעלה המערער כנגד השאלה שנשאל בדבר אמיתות הודאתו. שכן הלכה היא, כי אין לחקור נאשם במסגרת משפט זוטא בנוגע לאמיתות הודאתו (ראו ת"פ (ת"א) 609/82 מדינת ישראל נ' ברק, פ"ד תשמ(1) 397 (1983), (להלן: עניין ברק); ע"פ 6613/99 סמירק נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 529 (2002); יעקב קדמי, על הראיות חלק ראשון 124 (2009). הלכה דומה קיימת גם באנגליה (R v Brophy [1982] AC ; Wong Kam Ming v The Queen [1980] AC 247) (477), ארצות הברית (Wigmore, Evidence (1940, 3rd ed.) 568) וקנדה (Regina v) (Hnedish [1958] 26 WWR 685)). עם זאת, נשמעו בעבר דעות לפיהן ייתכנו מקרים חריגים ביותר שבהם ניתן יהיה להתיר שאלות אלה. זאת, כאשר הנאשם מתייחס למהימנות או דיוק העובדות בהודאתו (עניין ברק, פסקה ו'; דעת המיעוט של Lord Hailsham בעניין Wong Kam Ming). על דעות אלה הסתמכה המדינה בטיעוניה.

איסור פרסום

ואולם סוגיה זו – האם היה מותר לשופט לשאול את הנאשם את אשר שאל – אין מקומה בערעור זה. אפילו אניח שלא היה מקום לשאול אותה במסגרת משפט הזוטא, לכך אין כל נפקות לשאלת הפסלות. כל עניינו של הליך זה הוא בירור השאלה אם נוצר חשש ממשי למשוא פנים מצד השופט היושב לדין. לטעמי, יש להשיב בשלילה על כך.

8. לא פעם נחשף שופט למידע שאינו קביל. לעיתים אף נחשף השופט לנכונות נאשם להודות במסגרת הסדר טיעון. ואולם אין בחשיפה זו משום עילה לפסלות השופט (ע"פ 214/87 בן שטרית נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(2) 223 (1987); ע"פ 1640/04 קרון נ' מדינת ישראל (15.3.2004)). כך, אפילו הודאת הנאשם אינה פוסלת את השופט מלשבת בדין אם חזר בו הנאשם מהודאתו (מרזל, עמ' 302). חזקה על השופט כי מקצועיותו תאפשר לו להתעלם מכך. איני מוצאת הבדל בין מצב זה למצבו של המערער.

לא ניתן למצוא בשאלה זו כשלעצמה, אף אם אניח שהיא פסולה, משום הבעת דעה או גילוי משוא פנים. המערער לא הצביע על התבטאויות או נסיבות נוספות העשויות להעיד על משוא פנים. עיון בפרוטוקול הדיון אף הוא אינו מגלה חשש כזה. משכך, סבורני כי דעתו של בית המשפט לא ננעלה, ולא התגבשה עילה המצדיקה פסילתו (ע"פ 9519/00 תורק נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(3) 72, 76-78 (2001)). ככל שתהיה חשיבות לעניין בסופו של ההליך, ניתן יהיה לטעון בערעור כנגד השאלה ומשקלה של התשובה.

9. סוף דבר – לא מצאתי ממש בטענות המערער.

דין הערעור להידחות.

ניתן היום, כ"ט בסיון התשע"ה (16.6.2015).

ה נ ש י א ה

